

Съфинансиране от Европейския съюз

Този проект е финансиран със съдействието на Европейската комисия.
Публикацията изразява гледната точка на авторите и Европейската комисия не може да бъде държана отговорна за използването на конкретната информация.

ИЗСЛЕДВАНЕ

12/28/2015

Концепция за устойчиви услуги

Настоящата концепция дава препоръки за управлението на източниците на финансиране за развитието и поддържането на услуги за цялостната рехабилитация на жертви на изтезания, предоставени от АСЕТ и ФАР в сътрудничество.

СЪДЪРЖАНИЕ

ПОДХОД	2
БЕНЕФИЦИЕНТИ И ТЕХНИТЕ НУЖДИ	3
Бежанци и търсещи убежище	3
Бенефициенти	4
НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ	8
ТРАВМА ЦЕНТЪР – ВЪЗМОЖНОСТИ И РАЗВИТИЕ, КАПАЦИТЕТИ	9
Практика в Западна Европа	9
Практики в България	11
Идеи за развитие	12
Фандрейзинг	13
Комерсиални дейности	14
Управление на финансовите ресурси	15
ДОНОРИ И ПРОГРАМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ	16
Тенденции	16
КОНЦЕПЦИЯ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА МОДЕЛ ЗА УСТОЙЧИВО ФИНАНСИРАНЕ	18
ПОЛЕЗНИ ИЗТОЧНИЦИ И РЕСУРСИ	21
Информационни портали	21
Портали за набиране на проектни средства	21
Фондации и агенции	22
Организации на донори в Европа	22
Сътрудничества	23

Подход

Настоящият доклад е изготвен по проект STRENGTH, Project N HOME/2013/CFP/PPVOT/4000005305, кофинансиран от ЕС за нуждите на следните неправителствени организации:

- Център за подпомагане на хора, преживели изтезание – АСЕТ, гр. София, България, сдружение в частна полза, сайт: <http://www.acet-bg.org>; и
- Фондация за достъп до права, гр. София, България, фондация, сайт: <http://bg.farbg.eu/>.

Настоящото изследване има за цел да даде насоки за финансиране при структурирането на травма център за рехабилитация на жертви на изтезания.

Този доклад е изготвен, за да обслужи специфични изисквания и потребности на неправителствените организации по-горе по проект STRENGTH. Освен за целите, за които е изготвен, той не може да се изменя или публикува свободно без съгласието на лицата, които са го изготвили.

Изследването е изготвено от Димитър Николов, CFA и Красимир Бацинов, CFA с помощта на организациите-бенефициенти, както и техните служители и сътрудници.

В знак на уважение към професионализма на АСЕТ и ФАР, Димитър и Красимир подариха една популярна книга за фандрейзинг и препоръки към неправителствените организации: The Only Grant-Writing Book You'll Ever Need, 2014, автори: Ellen Karsh и Arlen Sue Fox.

С уважение,

Димитър Николов, CFA

гр. София, бул. „ Шипченски проход“ 19, ап. 52

dimiter.nikolov@yahoo.com

Красимир Бацинов, CFA

гр. София, ул. „Оборище“ 88, ап. 4

bacinov@gmail.com

Бенефициенти и техните нужди

Предоставяните услуги и помощ, предоставени от двете организации, са изключително специфични, с фокус към едни от най-уязвимите хора в света, а именно жертвите на изтезания, бежанците и търсещите убежище, както и лицата без гражданство.

Бежанци и търсещи убежище

Статистически данни

Агенцията на ООН за бежанците, ВКБООН, предупреждава за наличието на нова опасна ера на разселване по света. Данните от първата половина на годината, сочат че през 2015 г. е вероятно насилственото разселване да премине 60 милиона души за първи път. В глобален контекст това означава, че един на всеки 122 е бил принуден да напусне дома си.

Публикуваният Годишен доклад на Агенцията на ООН за бежанците, показва че броят на разселените по света вследствие на войни, конфликти и преследване е достигнал до най-високите регистрирани нива и нараства бързо. Глобалните тенденции сочат стремително нарастване на хората прокудени от своите домове: към края на 2014 г. броят им е 59.5 милиона, при 51.2 милиона една година по-рано и 37.5 милиона преди десет години. Увеличението спрямо 2013 г. е най-голямото регистрирано някога за една година. Основният ръст започва от началото на 2011 г., когато избухва войната в Сирия, превърнала се в най-мощния самостоятелен двигател на разселване в света. Запазва се сериозният дисбаланс в глобалното разпределение на бежанците, като по-голямата тежест лежи върху по-бедните страни за сметка на по-богатите. Почти девет от всеки десет бежанци (86 процента) са били в региони и страни, считани за по-неразвити в икономическо отношение. Цели 25 процента от всички бежанци са в държави, включени в съставения от ООН списък на най-неразвитите страни.

В Европа ръстът на бежанците достига 51 процента основно под влияние на огромния брой сирийски бежанци и в по-малка степен на конфликта в Украйна. В страните от ЕС най-голям брой молби за убежище са подадени в Германия и Швеция. Общият брой на принудително разселените в Европа достига 6.7 милиона души към края на годината при 4.4 милиона в края на 2013 г. В ЕС са подадени общо 570,800 молби за закрила или 0,010% от разселените по света.

България остава встрани от разразилата се емигрантска криза на Балканите през втората половина на годината. Въпреки големият си размер, достигнал почти 19 хиляди души, бежанският поток в страната остава значително по-малък от този в останалата част на Европа, където надхвърля 700 хиляди души.

По данни на Държавната агенция за бежанците за периода януари – ноември 2015 г. броят на лицата потърсили закрила възлиза на 18,696 лица, от които на 4,570 лица е предоставен статут на бежанец, а на 844 лица хуманитарен статут. През 2014 г. броят на лицата потърсили закрила възлиза на 11,081 лица, от които на 5,162 лица е предоставен статут на бежанец, а на 1,838 лица хуманитарен статут. За сравнение през предходното десетилетие средно около 1,000 лица са подавали молби за защита в страната.

Миграционната картина относно страните на произход на бежанците не се променя значително. Най-много бежанци за периода януари – ноември 2015 г. са пристигнали от Ирак 6,287 лица, Сирия 5,831 лица и Афганистан 5,416 лица. Общо за периода от януари 1993 г. до ноември 2015 г. са пристигнали: Сирия 17,383 лица, Афганистан 14,518 лица и Ирак 12,427 лица.

Бенефициенти

Осигуряването на закрила, провеждането на справедлива процедура и гарантиране на основните човешки права и свободи, са от първостепенно значение за хората, търсещи убежище. В процеса на провеждане на процедурите за предоставяне на закрила се идентифицират определени групи лица, които имат нужда от специални грижи и внимание: жертви на насилие; жени – глави на домакинства; непридружени непълнолетни бежанци; възрастни бежанци; инвалиди. Според директива на Съвета на ЕС за лица със специални нужди се приемат: непълнолетни бежанци; непридружени непълнолетни бежанци; лица с увреждания; възрастни хора; бременни жени; самотни родители с непълнолетни деца; лица, които са били жертва на мъчение, изнасилване или други сериозни форми на психологическо, физическо или сексуално насилие.

Характерно за работата с уязвимите групи чужденци, търсещи или получили закрила, е необходимостта мерките за тяхната социална адаптация и интеграция в обществото, да бъдат предприети веднага след разкриване на производството за предоставяне на статут.

Общият принцип при работа с лица със специални нужди е на основата на индивидуална преценка на нуждите, за да бъде разработена индивидуална програма за социално подпомагане, медицински грижи, психологическа помощ и консултиране, с цел възвръщане на сигурността, укрепване на физическото и психическо здраве на индивида и възстановяване на увереността в собствените сили и възможности.

Базови нужди и услуги, които се предоставят на лицата поискали закрила

- Медицински грижи, при които е необходимо да се направи достатъчно ранна оценка не само на здравословното им състояние, но и на психологическия и психиатричен статус с цел адресиране на посттравматичен стрес и депресивни състояния, които влияят силно на адаптацията към новите условия.
- Социална ориентация и културна адаптация, която включва запознаване с историята, географията, традициите и празниците в Република България.
- Обучение по български език и курсове за професионална квалификация и преквалификация.
- Юридическа ориентация, която включва запознаване и подпомагане при попълването на формулярите за получаване на статут за бежанец, издаване на документи за самоличност. Също така запознаване с нормативното уреждане на социалния и обществения ред, приемливото и неприемливо поведение, предвидените наказания при нарушаване на обществения ред и/или извършването на престъпление.

Специфични нужди и услуги, които се предоставят на идентифицираните групи лица, които имат нужда от специални грижи.

- Децата бежанци в много по-голяма степен от възрастните преживяват събитията, довели до бягството от родината, както и от загубата на близки хора и приятели. Дългото и често мъчително пътуване до приемната страна, липсата на подходяща среда и приятели, първоначалният шок от сблъсък с новия начин на живот, оставят отпечатък върху детската психика и предизвикват отчуждаване и затваряне на детето. Независимо от обстоятелството, че децата бързо научават езика на приемащата страна и често служат като медиатори между родителите си и служителите в центровете, те имат нужда от специфични рехабилитационни мероприятия, за да могат да преодолеят чувството на страх и несигурност.
- Непридружени непълнолетни и малолетни бежанци имат нужда от правна защита; оказване на медицинска помощ и насочване към личен лекар; предоставяне на социални помощи; осигуряване на психологическо

консултиране; достъп до курсове за изучаване на български език. Непълнолетните бежанци между 16 и 18 години могат да бъдат консултирани и насочвани към различни форми на професионално обучение. Основен проблем в практиката при работа с непридружени малолетни и непълнолетни чужденци търсещи или получили закрила, все още е въпросът за назначаване на настойник или попечител.

- Лица с увреждания: При тази целева група се комбинират нуждите, както от всички медицински, социални, психологически и правни механизми за подкрепа на чужденци търсещи закрила, така и индивидуална преценка и подход спрямо техните специфични здравословни проблеми и нужди. Някои от чужденците търсещи закрила в Република България са с тежки хронични заболявания довели до трайна загуба на трудоспособността. Състоянието на част от хронично болните лица може да се влоши допълнително от преживения стрес, лишения и липса на здравни грижи. Част от практиката в България при работа с тази целева група е след разкриване на производство за предоставяне на статут, чужденците, търсещи закрила да преминат през задължителен първоначален медицински преглед и изследвания. Лицата с тежки хронични заболявания се насочват за избор на личен лекар, назначаване на лечение и представяне пред ТЕЛК за експертиза на степента на увреждания и трайна неработоспособност.
- На бременните жени, от групата на чужденците търсещи закрила, с първостепенно значение е предоставянето на съответни на нуждите им медицински грижи и настаняване при задоволителни жилищни условия, даващи възможност за протичане на нормален процес на износване на плода.
- Родителите чужденци, търсещи или получили закрила, които сами отглеждат децата си се нуждаят от допълнителни мерки за подпомагане в процеса на тяхната адаптация и интеграция в страната. По-често самотни родители са жени бежанки, чиито съпрузи са починали или са в неизвестност. Състоянието на безпомощност, неориентираност, депресия и невъзможност за социална адаптация в новата среда, е характерно за тази група уязвими бежанки. Отговорностите за възпитанието на децата, съчетано с незнанието на езика, разликата в културните и религиозни традиции, са тежко бреме за самотните родители. Често те имат нужда от подпомагане, социалната адаптация и интеграция чрез социално консултиране, психологическа помощ, при необходимост насочване към специализирана медицинска помощ, включване в курсове за изучаване на български език и професионална квалификация, с цел придобиване на професия и самоиздръжка, материална подкрепа свързана със заплащане на такса за посещение на децата в детски ясли и градини, закупуване на учебни пособия и др.
- Жертви на изтезания са сред най-уязвимите лица търсещи закрила. Обичайно жертви на изтезания са правозащитници, журналисти, членове на етнически малцинства, задържани лица и др., но най-голям е процентът сред бежанците от страни и райони, в който има военен конфликт. Специфичните нужди на лицата, които са били жертва на мъчение, изнасилване или други сериозни форми на психологическо, физическо или сексуално насилие, налагат разработването и прилагането на специализирани рехабилитационни програми, включващи мултидисциплинарни екипи от психолози, социални работници, психиатри, преводачи. Често срещан проблем е, че хората, които са били обект на мъчение, изнасилване или други сериозни форми на психологическо, физическо или сексуално насилие, се срамуват да споделят случилото се. Преживяното унизително отношение, физическо мъчение и издевателства над личността оставят трайни следи и променят поведението на жертвите и тяхното отношение към заобикалящия ги свят. Хората преминали през подобни изпитания страдат от тежки хронични заболявания и психологически разстройства. Ранното идентифицирането на лица, попадащи в тази уязвима група и определянето на индивидуалните нужди на отделния бежанец, жертва на насилие или изтезание, е в основата на успешната психо-социална работа за възвръщане на чувството на сигурност, самоуважение и адаптация към новите условия.

Докато в по-голяма част от европейските страни жертвите на изтезания са класифицирани като уязвими лица нуждаещи се от специално отношение, то в България липсва консенсус между държавните и неправителствените организации, че жертвите на изтезание са уязвима група, която се нуждае от

идентифициране и специални грижи. Единствено АСЕТ изготвя и изпълнява проекти за директни грижи, които се финансират от фондове на ЕК и от Доброволния фонд на ООН за жертви на изтезания.

В момента услугите на АСЕТ и ФАР обхващат приоритетно именно тази целева група (бежанци и търсещи убежище), в която е ясно изразена нуждата от предоставянето на професионални услуги. От една страна сътрудничеството между АСЕТ и ФАР, високият професионализъм и натрупаният практически опит дава възможност да се предостави комплексна услуга, която обхваща, както оказването на рехабилитационни услуги от експертите на АСЕТ, така и на професионална правна помощ от юристите на ФАР. От друга страна, тесния фокус на АСЕТ ограничава възможностите за участие в други проекти и набиране на устойчиво финансиране.

Препоръка

АСЕТ може да разшири обхвата на приоритетните си целеви групи, за които могат да бъдат предложени комплексни услуги, включително и в партньорство с ФАР за специализирани правни услуги.

Потенциални, нови целеви групи

Жертви на домашно насилие

В тази група могат да попаднат жени и деца, станали жертви на различни форми на домашно насилие.

Предимства:

- Целевата група е статистически значима и дава възможност за разширяване на дейността. Според статистиката в Европа една на всеки пет жени е жертва на домашно насилие. У нас над 600 хиляди българки са жертва на някаква форма на домашно насилие, като за 60 хиляди от тях то е постоянно.
- Опитът на експертите от АСЕТ и ФАР в работата с хора пострадали от насилие и преживяващи посттравматичен стрес е особено ценен при относително тежките форми на домашно насилие като физическа злоупотреба и сексуална злоупотреба, включително и насилие извършено върху деца.

Добър пример за позициониране на проекти в посочената целева група са дейностите на асоциация „Деметра“ <http://demetra-bg.org/>. В допълнение имат създадени: център за превенция, кризисен център, програми за превенция, мобилни услуги.

Семейства преживяващи травмиращо събитие

В тази група могат да попаднат различни лица, както и цяло семейство, преживели загуба на близък или друга травма.

Предимства:

- АСЕТ би имал стратегическо предимство, тъй като разполага с квалифицирани специалисти с уникален опит, чиято психологическа помощ и подкрепа може да бъде оценена.
- Съществуват сравнително големи фондации и асоциации, включително и техните основни донори, които биха имали интерес да партнират или използват услугите на специалистите от АСЕТ и ФАР като:
 - Фондация „Асоциация Анимус“ <http://animusassociation.org/>. Развива конкретен проект за „Травма център за деца и семейства“

- Фондация „За нашите деца“. Предоставя професионални социални услуги за най-уязвимите деца в ранна възраст.
- Асоциация на пациентите с онкологични заболявания <http://www.oncobg.info/> . Участие в програми насочени към цялостна терапия и възстановяване на онкологично-болни. Пример за добре организирана и ефективна програма е първата медицински обоснована програма за комплексна рехабилитация на пациенти, оперирани от рак на гърдата в България, а именно програмата Виктория <http://darahelp.com/>
- Българска асоциация на пострадалите при катастрофи <http://www.bazk.org/>. Асоциацията оказва освен правни консултации на хора пострадали при ПТП и психологическа подкрепа на хора загубили близки и на хора останали инвалиди в резултат на катастрофи. Организират групи за подкрепа, но няма данни доколко са успешни в тази инициатива..

Настоящи и бъдещи родители. Терапевтична помощ при отглеждане на децата.

В тази група биха попаднали предимно млади семейства, очакващи първото си дете, и семейства нуждаещи се от подкрепа в отделните периоди на развитието на своето дете.

Предимства:

- Целевата група е благоприятна за развиване на комерсиални дейности и установяване на партньорства, тъй като е с ясно изразени потребности, готовност и възможност да ползва консултативни услуги.
- Броят на семействата, които прибегват до консултации, семейно планиране, оценка на развитието на детето нараства и въпреки че не е масова практика има потенциал за развитие.
- Организацията работещи с деца се приемат изключително добре сред българското общество. Каузите апелиращи за помощ на деца генерират най-големи дарения и позволяват на организацията да установят трайни отношения с дарителите. Една от най-успешните фондации за работа с деца („За нашите деца“), през 2014 и 2015г. е успяла да привлече като партньори в различни свои инициативи редица частни компании. Примери за такива са: Ситибанк по програма за осигуряване на приемна грижа и сигурна семейна среда; Дженерали България подкрепя инициативата за реализиране на проект, чиято цел е да подкрепи грижата за изоставените бебета и деца настанени в семейна къща; фирма Градус участва в реализирането на проект за построяване на детска къща за деца лишени от родителска грижа.

Навлизането в тази целева група от страна на АСЕТ би изисквало разширяване на спектъра от предлагани услуги и обогатяване / разширяване на материалната им база.

Национални програми

В България се полагат грижи по отношение групите уязвими бежанци по програми финансирани от Европейския бежански фонд, Държавния бюджет на Република България, Върховния комисариат за бежанците към ООН и други, насочени към правна, материална и психологическа подкрепа на бежанците със специални нужди. Изпълнители по тези програми са Държавната агенция за бежанците, Бежанско-мигрантската служба на Българския червен кръст, Програмата на Българския хелзинкски комитет “Правна и социална защита на бежанци”. Осъществяват се специални правни консултации в областта на имуществено и семейно консултиране, представяне в съда и съпровождане до държавни и общински служби на бежанци със статут със специални нужди.

Държавната агенция за бежанците при Министерски съвет е юридическо лице на бюджетна издръжка (второстепенен разпоредител с бюджетни ресурси към министъра на вътрешните работи). Тя има териториални поделения в страната и координира и контролира провеждането на държавната политика във връзка с предоставянето статут на бежанец и хуманитарен статут на чужденци в България. Към държавната агенция съществува интеграционен център, чиято цел е подпомагане интеграцията на бежанците в страната в съответствие с Конвенцията за статута на бежанците от 1951г., Протокола за статута на бежанците от 1967г. и Закона за убежището и бежанците. Финансирането на програмата, по която агенцията развива дейността си се осигурява от одобрения бюджет на агенцията. Държавната агенция в качеството си на отговорен орган за управление и усвояване на средствата от Европейския бежански фонд (ЕБФ) организира текущи търгове и покани за изпълнение на определени проекти.

Правителствени и общински партньори при изпълнение на отделните програми са : МТСП – Агенция по заетостта (МТСП – АЗ), МТСП – Агенция за социално подпомагане (МТСП – АСП), органи на местно самоуправление.

Няколко неправителствени организации в България реализират основната част от дейностите, свързани със социалната работа с бежанци в България. Това са Бежанско-мигрантската служба на Българския червен кръст (БЧК), Каритас - България, Българския хелзинкски комитет (БХК), АСЕТ, Български съвет за бежанци и мигранти (БСБМ), Съвет на жените бежанки в България (СЖББ), Асоциация за интеграция на бежанци и мигранти (АИБМ).

Неправителствените организации, работещи с търсеци убежище и бежанци в България, изпълняват основно компенсаторна функция по отношение дейностите на държавата в областта на социалната работа с бежанци. Предлаганите и извършвани услуги от неправителствените организации допълват и в много случаи компенсират отсъствието на дейности на държавните институции.

Неправителствените организации получават финансиране основно от Върховния комисариат за бежанците към ООН и Европейския бежански фонд. Други донори в зависимост от профила на неправителствената организация бенефициент са Испанският червен кръст, Холандският червен кръст, Обединените Холандски фондации за България, Европейският съвет за бежанци и изгнаници.

Травма център – възможности и развитие, капацитети

Практика в Западна Европа

Жертвите на изтезания не могат да бъдат обслужвани адекватно от съществуващите институции и организации за предоставяне на медицински, социални и психотерапевтични услуги, затова се създават травма центрове за рехабилитация на жертви на изтезания. Тези специални организации с хуманитарна цел предлагат на жертвите медицински и психо-социални грижи, без оглед на техния етнически произход, религия или идеология, и ги подпомагат по трудния път обратно към приличен и достоен живот.

Основните цели и дейности, които си поставят и изпълняват организациите са следните:

- Директно, чрез предоставяне на услуги на лица и семейства, живеещи в съответната държава (обикновено бежанци и търсещи убежище), за да облекчат и помогнат на клиентите да се справят с ефектите от изтезанията. Това включва широк спектър от медицински, психотерапевтични и социални грижи, съгласно оценка на индивидуалните нужди на клиентите включително и правно-медицински услуги, консултиране, обучение, квалификация и професионална интеграция на бежанци и мигранти.
- Индиректно:
 - Информират обществеността в сътрудничество с други институции за нарушаване на човешките права, мъчения, и техните последици;
 - Организируют обучения на социално-медицинските работници относно аспектите и последиците от преживените нарушения на човешки права;
 - Научни изследвания и документиране на причините, последиците и лечението на травмираните лица;
 - Консултиране, обучение, квалификация и професионална интеграция на бежанци и мигранти.

Източниците на финансиране на травма центъра в обичайна структура са:

- Правителствени и публични органи (държавно социално и здравно осигуряване, ЕК, Фонд на ООН за жертвите на изтезания и др.) представляват 10%-15% от общия обем на финансиране. Това е относително стабилен източник на финансиране, но силно зависим от провежданата политика от страна на правителствата, като основни бенефициенти са големи организации и структури, които от своя страна преразпределят средствата към свои партньори.
- Фондации, тръстове и др. институционални донори, които се характеризират с относително непостоянство като обема им съставлява 10%-15% от общия обем финансиране. Преобладаващо предоставените средства не са обвързани с точно определена цел и могат да се използват по усмотрение и преценка на управлението на травма центъра.
- Физически лица – най-големият и траен източник на средства в рамките на 50%-70%. Характерно е, че дори в условията на финансово-икономическа криза, обема на тези средствата остава относително постоянен. Благотворителността сред физическите лица е много по-изявена в Западна Европа и най-вече в Англосаксонския свят. Дарените средства по принцип не са обвързани с точно определена цел, за която да бъдат използвани. Това предоставят възможност на организацията да ги насочи по своя преценка за съответни услуги и/или да формира резерви, с които да покрие свои бъдещи нужди. Директните дарения (committed donations) съставляват над 50%, следвани от даренията в резултат на конкретен призив за помощ (ad-hoc donations) 25%-30%. Даренията получени под формата на подаръци са в порядъка на 20%, предимно с единична стойност в рамките на допустимите суми за ползване на данъчно облекчение.

- Завещания – в рамките на 10-20% от общия обем финансиране, относително стабилни, без рестрикция в начина на използването им.
- Приходи от дейности генериращи приходи – в рамките на 2-5%. Основно под формата на томболи, фандрейзинг мероприятия, коледни картички и други инициативи.

Каналите за набиране на средства и популяризиране на дейността са:

- Онлайн платформи изградени на самия сайт на организацията. Предоставя се възможност за избор на конкретна сума (2, 5, 10, 20 или 50 единици), както и произволна сума посочена от донора. Потенциалният дарител може да предпочете еднократно дарение за определена сума или регулярно дарение (всеки месец, тримесечие)
- Членство в донорски организации и платформи осигуряващи база от дарители, на които организацията има възможност да представи своите проекти и да набере необходимите средства за реализирането им.
- Активно използване на ТВ рекламата и социални медии за генериране на постъпления - Facebook, Twitter, собствен уеб сайт. Залагат се определени нива на активност, която организацията се стреми да постигне като например: брой Facebook и/или Twitter последователи, нарастване на трафика на собствения сайт и други. Целта е да се представят интересни и вълнуващи теми в онлайн пространството, които да провокират широк дебат и да популяризират организацията и съответно привлекат даренията.
- Директни електронни съобщения с послания за зов за помощ и представяне на дейността на съответната организация, включително и съобщения в социалните медии и сайт на организацията за генерираните на дарения.
- Организацията активно лобират за увеличаване на данъчните облекчения при така наречените payroll donations – тази схема позволява на работещите да даряват за благотворителност директно от брутното си възнаграждение, преди данъчно му облагане, за всяка благотворителна организация с обществен статут. Това позволява да се генерират относително стабилни приходи и допринася за устойчивото развитие на социалните инициативи.
- Фандрейзинг събития, в които вземат участие известни спортисти, видни членове на обществото и други поддръжници на дадена кауза; покана за кафе, обяд и/или друго мероприятие в травма центъра или дома на активист / доброволец. Особено атрактивни са домашно приготвени ястия характерни за страните на произход на жертвите; изложби на картини, концерти, театрални постановки, благотворителни балове; при възможност се организират изложения на предмети на изкуството изработени в самия травма център от жертвите на насилие;
Целта е да се разкрие на обществото, каузата на организацията, съпричастността на популярни личности, като музиканти, артисти, политици и др. Също така да се демонстрират знанията, уменията, таланта на жертвите на насилие и ползите от дейността на центъра.
- Продажба (предимно онлайн, но също и чрез сътрудници) на картички, сувенири, чанти за пазаруване, тениски, шапки, CD, книги, значки и др. По този начин не само се набират средства, но и се увеличава популярността на организацията.
- Поддържа се активна връзка с донорите, особено с големите и постоянни дарители. Предоставя се възможност за безплатен абонамент до базова информация и платен достъп до специализирани издания и проучвания за професионалната аудитория.
- Важно място във ефективното набиране на средства заема възможността потенциалният донор да получи ясна и разбираема информация, за това което може да се направи със избраната от него сума, т.е. къде и за какво ще се използват парите. В повечето случаи това се осъществява, като на разработените онлайн платформи за даряване е предвидена секция „къде отиват вашите пари“, като например: 25 единици – осигуряват едночасова консултация; 30 единици - осигуряват пътуването на 5 жертви от травма центъра до

предвидените квартири за настаняване; 100 единици – осигуряват едномесечна терапия на една жертва на насилие и т.н.

Разходи за привличане на средства

Разходите за набиране на средства възлизат на приблизително 25%-30% от привлечените средства, като основна част от тях са под формата на директен маркетинг, следвани от разходите по осигуряване на средства от фондации, тръстове и институционални донори.

Добър пример за специализиран травма център за рехабилитация на жертви на изтезания със значителна финансова автономност, стабилна донорска база и активен и ефективен фандрейзинг е британският Freedom for Torture <http://www.freedomfromtorture.org/>.

Практики в България

В България няма изграден травма център за рехабилитация на жертви на изтезания по западноевропейски образец. Изградените травма центрове в България обслужват предимно жертви на домашно насилие, трафик на хора и деца в риск.

Конкретни примери са:

- Фонд за превенция на престъпността – ИГА <http://www.iga-bg.org/> е независима професионална организация, която инициира гражданска активност и работи за намаляване на престъпността и е ангажирана в следните социални дейности:
 - Център за социални услуги и семейства в риск - Столична община, район „Триадница“ финансиран по програма ФАР на Европейската общност;
 - Кризисен център за лица и деца, пострадали от насилие – държавно делегирана дейност от 2009г.;
 - Център за социална рехабилитация и интеграция на деца от рискови групи – държавно делегирана дейност възложена със договор за социални услуги;
- Фондация „Асоциация Анимус“ разработва проекти свързани с подкрепата на жената и детето, като проектира и осъществява следните консултативни центрове за специализирана професионална помощ за пострадали от насилие:
 - Център за психотерапевтична помощ и психоанализа – основно се предлагат услуги за деца и техните родители, като програмите са предназначени за възрастни и деца с психологични проблеми, деца и родители преживели травматични събития, родители, които очакват деца и др.;
 - Травма център за деца и семейства финансиран, чрез Швейцарско–българската програма за сътрудничество. Травма центърът допълва услугите, предоставяни от системата за закрила на детето, като осигурява безплатни програми за деца, преживели травматични събития и техните родители. Проектът е с продължителност 3 години (01.09.2013 – 31.08.2016)
 - Кризисен център за жени и деца пострадали от домашно насилие „Света Петка“. Представлява комплекс от социални услуги за лица пострадали от домашно насилие, които се предоставят за срок от 6 месеца и са насочени към оказване на индивидуална подкрепа и задоволяване на

ежедневни потребности, правно консултиране или социално-психологическа помощ, когато се налага незабавна намеса в случай на риск и спешност.

- Развита е и учебен и професионален център за следдипломна квалификация, за професионално обучение и изследователско звено.

Основните източници на финансиране на фондация „Асоциация Анимус“ са:

- (>28%) Държавен бюджет на Република България;
- (>66%) Международни донори (ЕС, Българо-швейцарска програма);
- (~5%) Фондации - главно чуждестранни: Медикор <http://www.medicor.li/en/> и Оук <http://www.oakfnd.org/node/4041>
- (~1%) Дарения на физически лица и корпорации.

Полученото финансиране е предоставено почти изцяло под условие, за извършване на точно определени дейности по одобрени проекти.

Представените по-горе данни недвусмислено показва ниската устойчивост на финансиране на неправителствените организации в България и тяхната силна зависимост от програмите, финансирани от ЕС и държавния бюджет. Съществена роля имат и партньорствата с международни фондации, както и участието в международни програми.

Идеи за развитие

Концепцията на изграждане на модел за устойчиви услуги и финансиране на АСЕТ и ФАР в контекста на ситуацията в България трябва да бъде насочена в следните приоритети:

- Поддържане на ключовата дейност за рехабилитация на жертви на изтезания – област, в която те имат стратегическо предимство и големи компетентности;
- Покриване на нови целеви групи, чиито потребности изискват и търсят ключови компетентности в следните области: жертви на домашно насилие, семейства преживяващи травмиращо събитие, бъдещи родители и терапевтична помощ при отглеждане на деца.

Потенциални източници на финансиране:

- Програми и фондове на ЕС (например: Asylum, Migration and Integration Fund – AMIF http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/migration-asylum-borders/asylum-migration-integration-fund/index_en.htm, проект: Pilot Project/Preparatory Action on Victims of Torture http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/migration-asylum-borders/other-programmes/pilot-project-victims-torture/index_en.htm; В момента по този проект средства са отпуснати на Rehabilitation Centre For Stress And Trauma (HR) – 548,158 EUR и Arq Foundation (NL) – 539,252 EUR.) АСЕТ и ФАР биха могли да кандидатстват по подобни проекти като партньори в консорциум с водещи организации от Европа.
- Средства управлявани от Държавната агенция за бежанците и други агенции към министерствата на правосъдието, вътрешните работи, социалната политика;
- Международни организации и фондации;
- Български организации, асоциации и фондации.

Разширяване и допълнителни източници на финансиране:

- Изграждане на онлайн дарителска платформа, съгласно добрите практики;

- Фандрейзинг кампании

За да бъдат успешни подобни кампании важно условие е дейността, целите и мисията на организациите да достигне до възможно най-широк кръг от обществото освен до пострадалите (пряко или косвено) и заетите в тази сфера. Най-ефективно и бързо постигане на тази цел (излизане от относителната анонимност), може да се реализира, чрез идентифицирането и подкрепа на кауза, която би получила медиен отзвук. Това е така, защото в българското общество традиционно най-много и най-бързо средства се набират след отправени призови, посредством националните медии и/или мобилните оператори. В допълнение съпричастността към конкретните каузи на обществени фигури, спортисти, артисти, музиканти и други привлича съществен интерес в обществото.

Потенциални възможности са идентифицирането и осъществяването на контакт с най-големите дарители в България. Могат да бъдат използвани лични контакти и организации, които обединяват дарители, като Български дарителски форум <http://www.dfbulgaria.org/> или портали за корпоративна социална отговорност като <http://www.csr.bg/csrbg/about>, който в момента не се поддържа актуален.

Най-големите корпоративни дарители по последни публични данни са:

- Райфайзенбанк България, която всяка година дарява 5.7% от печалбата си преди данъчно облагане за благотворителни цели. Банката поддържа и дарителска платформа „Избери, за да помогнеш“: <http://izberi.rbb.bg/about-izbor>.
- Дънди Прешъс Металс Челопеч – дарени над 3 млн. лв. за 2013 г. и 2.9 млн. лв. за 2014 г.
- Аурубис България – дарени над 700 хил. лв. за 2013 г. и 930 хил. лв. за 2014 г.

Корпоративната социална отговорност е роля, която все повече големи и популярни компании ще развиват и ще бъдат по-пряко ангажирани в социалния живот на страната.

Изграждане на партньорства със социално отговорни корпорации, като добри примери за това са:

- Фондация „Лале“ и Уникредит Булбанк за програмата „Вяра в семейството“;
- Теленор България и фондация „Светът на Мария“ - партньорски проект за изграждане на дневен център „Светове“ в подкрепа на хора с интелектуални увреждания;
- Societe Generale Експресбанк и Фондация „Карин дом“;
- Първа Инвестиционна Банка (ПИБ) и Фондация „Работилница за граждански инициативи“.

Осъществяване и поддържане на контакти с личности, които допринасят за развитието на благотворителността в България, като: Иван Станчов – посланик на България във Великобритания (1991-1994), известен с различни дарителски инициативи, една от които е Карин дом.

Фандрейзинг

По-високите разходи за фандрейзинг не водят задължително до по-високи постъпления от донори. Също така това не се толерира от частните донори. Изпълнението на проекти по държавни програми според анализаторите, емпирично и теоретично доказано, принципно в дългосрочен план би следвало да води до привличането на повече средства от частни донори. Междувременно в развитите държави има данни, че всеки долар разход за фандрейзинг води до почти пет долара новопривлечени средства. (За България няма публични надеждни данни.)

Активностите по фандрейзинг са съпоставими с корпоративните реклами като целят да информират и привлекат частни донори, чиито алтернативни разходи за намирането на подходящи бенефициенти биха били относително големи. В допълнение тези дейности „събуждат“ частни донори, включително такива, които никога не са участвали в благотворителност, като им дават възможност да осъществят своите намерения.

„Кои според Вас са златните правила при набирането на средства или така нареченият фандрейзинг?“ В рамките на обучение по набиране на средства за музеите и културните институции в България, организирано от БЦНП

<http://trainings.bcnl.org/> в партньорство с чешки експерти по фандрейзинг - Яна Ледвинова и Ян Крупа, участниците достигат до следните четири основни правила:

1. Същността на фандрейзинга НЕ се изразява в простото набиране на пари, а в търсенето на СРЕДСТВА.
2. Единствено убеденият в каузата си може да убеди и другите.
3. Получавате само това, за което сте помолили. (Именно за това внимавайте, какво си пожелавате!)
4. Най-важната дума е: "Благодаря!" (Покажете своята признателност към дарителя си и го накарайте да се почувства щастлив и полезен).

Препоръка

Дейностите по стандартните фандрейзинг практики изискват допълнителен ресурс и специфичен опит. АСЕТ и ФАР могат да ангажират трети лица за изпълнението им при инициатива, която има капацитет да привлече частни донори.

Организациите могат заедно или поотделно да развият online фандрейзинг, който има пренебрежими разходи за внедряване и би бил успешен при комуникирането на емоционално-обвързващи и социално-значими теми за благотворителност. Препоръки и конкретни предложения за практическо решение за online фандрейзинг платформи има на сайта на NGO Welcome Desk, Geneva, Switzerland: <http://www.welcomedesk.org/en/fundraising#wel4>. Посланията и каузите, които са адресирани в поканата за благотворителност трябва да бъдат пряко свързани с конкретните дейности и резултатите от тях. Един добър пример е сайта на Peter C. Alderman Foundation, USA: <http://www.petercaldermanfoundation.org/support-our-work/donate/>.

Комерсиални дейности

Развитието на комерсиални дейности дават възможност на неправителствените организации да привлекат нови членове и донори. Приходите от тези дейности биха били незначителни, но тяхното извършване ще доведе до висока репутация и популярност. Комерсиалните дейности е необходимо да са в синхрон с основните ценности и капацитети на организациите, в които те стриктно спазват професионалната етика като надграждат и допълват основните си дейности. Комерсиалните дейности не следва да се конкурират с проектите, финансирани от донори и програми.

Според редица анализатори комерсиалните дейности в дългосрочен план могат да доведат до отблъскване на частните донори. Когато тези дейности станат значителни в бюджета на организацията, тогава те водят до силно ограничаване на постъпленията от частни донори. Емпирично доказано е, че комерсиалните дейности са в противоположна зависимост с постъпленията от частни донори.

Препоръка

АСЕТ и ФАР биха могли да развият комерсиални дейности, чиято цел е репутация и популярност, като внимателно избират целевите групи, на които да бъдат предоставени услугите и категорично избягват конкуренция между дейностите.

Управление на финансовите ресурси

Източниците на финансиране в следната структура биха дали устойчивост на осигуряването на финансови ресурси, необходими за осъществяването на дейностите на травма център:

- Приоритетни (основен фокус):
 - Международни програми
 - Фандрейзинг програми
- Важни (регулярен мониторинг за възможности):
 - Държавни програми
 - Частни донори
- Второстепенни (не са структуроопределящи):
 - Местни програми
 - Комерсиални дейности

Структурата на финансиране на организациите трябва активно да бъде управлявана с цел устойчивост на постъпленията като се минимизират потенциалните заместващи ефекти между различните източници на финансови ресурси (конкуренция на източниците), които могат да доведат до цялостно намаляване на общите финансови ресурси.

Донори и програми за финансиране на проекти

Преимуществена част от организациите в България, които са добре финансирани в общия случай се намират в капана на бързата репутация - „reputation trap“ заедно със своите донори. Основна цел е постигането на бързи и публично представени резултати, които често не са в синхрон с дългосрочните цели на бенефициентите и тези резултати нямат дълготраен ефект, а по-скоро са бързо доказателство за успех на финансирани проекти. По този начин неправителствените организации са по-скоро фокусирани в отговорността си към донорите, отколкото в отговорността, която имат към своите бенефициенти. Подробен анализ на това състояние във взаимоотношенията между неправителствените организации и техните донори е направен в изследването *The reputation trap of NGO accountability*, Cambridge University Press, 2014, https://www.unc.edu/~crescenz/gcmr_reputationtrap.pdf.

Взаимоотношенията между донорите и бенефициентите - неправителствени организации са изключително зависими от целите на донорите и капацитета на бенефициентите да осъществят тези цели. През август 2015 г. е проведено изследване в Холандия за филантропията, „Filantropie in Nederland“, което цели да анализира факторите, определящи кооперацията между донори и неправителствени организации за постигането на по-голяма ефективност в резултатите от финансираните дейности. Изготвеният доклад е на холандски, но поради големия интерес основни изводи и заключения са публикувани и на английски: <http://www.filantropiein nederland.nl/conclusions-in-english/>. Част от препоръките и изводите са приложими за АСЕТ и ФАР, отчитайки факта, че донорството в Холандия е много по-развито отколкото в България. Основните от тях, които са допълнени и доразвити са:

- Независимо от размера на организацията, опитайте се да я задържите „малка“, но с хора, на които може да се разчита и които ще работят в екип.
- Създайте възможност услугите, които извършвате, да имат пряка връзка с желанията и очакванията на донорите. В редица случаи преките резултати от извършените услуги не са бързо и лесно измерими, което затруднява оценяването им от страна на донора. Регулярното комуникиране на резултатите, съгласувано с донора от перспективата на неговите възможности и желания, е изключително важно в едно сътрудничество.
- Донорите предпочитат да даряват малки и средни по размер неправителствени организации, тъй като по този начин смятат, че дарението им ще има по-ясни и измерими резултати.
- Донорите очакват неправителствените организации да изберат най-подходящата форма за получаване на конкретно дарение.

В допълнение изследването в Холандия констатира една съществена слабост на донорите, че те не уточняват достатъчно ясно какво означава за тях постигнат резултат в съответствие с очакванията им. Това налага неправителствените организации да вложат значителни усилия, за да разберат исканията и целите на донорите с цел да им дават адекватна обратна връзка за резултатите.

Тенденции

Редица анализатори смятат, че в бъдещето водеща роля в обществото ще има благотворителността. Неправителствените организации и фондации имат възможност да предложат решение на нововъзникващите проблеми в обществото, свързани с трайната безработица и изолацията. (<http://www.mitchellkutney.com/the-industry-of-the-future-charity/>) Пример за мащаба на възможностите е Канада, където над два милиона души са заети в неправителствения сектор, който представлява над 8% от brutния вътрешен продукт на страната.

В настоящото информационно общество редица сектори се реструктурират основно. Това в пълна степен важи и за организациите в социалния сектор, където иновативността променя формите на даряване, финансиране и разширява възможните кооперации при изпълнението на проекти и програми.

(http://cspcs.sanford.duke.edu/sites/default/files/DisruptingPhil_online_FINAL.pdf) От друга страна в социалния сектор навлиза и конкуренция на неправителствените организации от стана на социалното предприемачество. Пример за съществена промяна в даден сектор е микрофинансирането в развитите и развиващите се страни, на което има посветени множество организации и портали, като например Kiva, <http://www.kiva.org/>.

Концепция за изграждане на модел за устойчиво финансиране

Считаме, че е необходим модел на финансиране на базата на методичен и институционализиран подход за поддържане на устойчив паричен поток, който да осигурява основните дейности на организацията. Макар че и най-добре избраният и разработен модел за финансиране не гарантира изпълнението на заложените цели, неговото разработване и последващо актуализиране позволява на организацията да има актуална оценка за своите силни и слаби страни, възможности и капацитети в отношенията с донорите. Това предполага и гъвкавост на модела, която намалява рисковете при неизпълнение или частично изпълнение на поставени цели.

Всяка социална организация трябва да реши две важни задачи:

- Да идентифицира бенефициентите си и да им предложи подходящи услуги; и
- Да развива и поддържа устойчив модел на финансиране.

Подготовка

- Необходимо е създаването на атрактивен профил на травма център, който привлича донори и благотворители. В него организацията трябва да представи пред тях по ясен и убедителен начин своята дейност, мисия, цели и каузи. Юридическата форма на организацията е важно послание към потенциалните донори;
- Осигуряване на текущите дефицити и първоначалния недостиг от ресурси чрез доброволен труд и еднократни дарения от ентузиаста, включително от страна на корпорации;
- Осигуряването и поддържането на цялостна изява и присъствие на травма центъра в интернет пространството е от ключово значение, което включва не само:
 - Поддръжка на добре проектиран, организиран, пълноценен и лесен за ориентация уеб-сайт, на който е публикувана съдържателна информация за дейността на организацията, абонаменти за актуални новини, постигнати резултати по минали проекти, текущи и завършени проекти, годишни отчети за дейността, екип, ръководство, партньори;
 - Активно присъствие във социалните мрежи Facebook, Twitter и специализирани форуми (включително поддържане на връзки с бивши стажанти);
 - Членства в асоциации, участие на форуми, семинари и други мероприятия;
 - Представяне на препоръки/обратна връзка от хора, организации, изявени филантропи, които със своето участие потвърждават качеството на работа и надеждността на организацията.
- Изграждане на мрежа от специалисти, съмишленици и партньори. Привличането на популярни обществени фигури с подходящо формулирана и пакетирани каузата на травма центъра би било предимство за позиционирането на организацията. Поддържане на контакти посредством формални и неформални отношения с:
 - неправителствени организации от развити държави (например: Холандия, Дания и Канада);
 - асоциации и мрежи от фондации и донори извън България.

Партньорството между АСЕТ и ФАР и работата им в сътрудничество силно увеличава възможностите за привличане на средства и участие в програми, финансирани от не толкова рестриктивни фондове като тези на ЕС. В допълнение достъпът до информация и инициативи на донори е по-адекватен и актуален.

Канали и източници на финансиране

- **Благотворителност**
 - Онлайн – развитие на дарителска платформа на уеб сайта на организацията и в специализирани портали с висок рейтинг;
 - Публикуване на съобщения с послания за конкретни каузи и дейности на организацията;
 - Привличане на доброволци и стажанти;
 - Присъствие в социалните мрежи – поддържане на актуална информация мотивираща благотворители да окажат подкрепа (парична, непарична, доброволен труд и др.).
- **Осигуряване на основен източник на финансиране и приоритизиране.**
 - Проучване на потенциални донори (donor mapping). От съществена важност са областите на интерес на донорите, мотивацията им, какви цели имат и какви резултати за тях са критерии за осъществени цели.
 - Приоритизиране на видовете донори и възможности за финансиране, към които може да бъде насочен фандрейзинга. Финансирането на неправителствените организации в развитите страни се реализира главно посредством:
 - Малки дарения от физически лица - малки парични дарения от физически лица могат да бъдат осигурени, чрез различни популярни канали, като интернет платформи например. Това са обичайно хора, които вярват в добрата кауза на дадена организация и я подкрепят финансово;
 - Големи дарения от физически лица - те представляват инвестиция в бъдещето от хора дълбоко убедени в каузите на организацията. Размерът им е толкова голям, че има потенциал да окаже значително влияние върху дейността на организацията. Осигуряването им се осъществява посредством лични контакти с известни филантропи в обществото;
 - Корпоративна филантропия/спонсорство - то се осъществява чрез директни парични подаръци и обикновено се фокусира върху конкретна програма, като корпорацията очаква известна публичност на своята подкрепа.;
 - Завещания - наследството е окончателно дарение, което поддръжниците на каузата правят за организацията.
 - Финансиране от фондации, международни организации, правителства, фондове и тръстове. Обичайно това финансиране има наложени рестрикции върху разходването му, като средствата са предназначени за извършването на точно определени дейности по проекти

В България основните източници са програмите на ЕС, международни организации и фондации. Правителствените и местни фондове в общия случай не са достъпни за всяка организация. Като потенциален основен източник на финансиране могат да бъдат:

 - Съвместен проект с друга национална организация (забележка: малко вероятен); или
 - Проект съвместно с чуждестранна организация, която да е водеща пред донорите.
- **Допълващи дейности**
 - Привличане на дарители с атрактивни малки проекти, например такива които обслужват целевата група деца в риск;
 - Комерсиална дейност - обучения, семинари, участия в проекти финансирани от локални организации;
 - Участие в платформи на медиатори за финансиране на конкретни проекти с актуални послания;
 - Привличане на богати донори и поддръжници. За тях е от първостепенно значение да бъдат убедени, че средствата им са от значение и се изразходват ефективно. Държат на обратната

връзка и специалното отношение към тях, положително се отнасят към привличането им като доброволци в активностите на организацията.

- Дейности при разработване и преди внедряване на конкретен план за финансиране
 - Преглед и проучване на работещи добри практики в близки на АСЕТ и ФАР неправителствени организации;
 - Мониторинг на препоръчани от нас сайтове и портали;
 - Членства в международни организации, асоциации и инициативи на фондации;
 - Привличане на доброволци, стажанти и ентузиаста, които допълват липсващи капацитети и ресурси;
 - Адекватно пакетирание на идеи и проекти с цел привличане/избор на подходящи донори;
 - Избор на канали за дистрибуция на проекти и фандрейзинг инициативи.

До намирането на основен източник за финансиране на травма център, АСЕТ и ФАР могат да поддържат само текущите си дейности дори и в ограничен мащаб. Не е препоръчително разгръщането на цялостната инициатива за травма център преди това.

Успешно стартиране и приключване на дадена проектна инициатива, например финансирана чрез специализиран портал, не трябва да се приема като основен източник за финансиране на дейностите на травма център.

Полезни източници и ресурси

Информационни портали

Достъпът до финансиране на неправителствените организации в САЩ безспорно е най-ясен и прозрачен. Порталът <http://philanthropynewsdigest.org/about-pnd> дава изчерпателна информация и възможности за финансиране на проекти преимуществено в САЩ. Една от организациите, членове на портала, <http://foundationcenter.org/getstarted/nonprofits/> работи в сътрудничество с Асоциацията на немските фондации: <http://www.stiftungen.org/index.php?id=4902>, която членува в European Foundation Center (EFC): <http://www.efc.be/about/at-a-glance/>. Един от порталите на Foundation Center <http://www.grantcraft.org/> е форум за организациите от социалната сфера и работещите в тях.

Мониторинг на сайта на EFC би дал актуална информация за интересите и приоритетите на фондацииите в Европа. В допълнение порталът http://www.issuelab.org/content/about_us, част от организациите споменати по-горе, публикува информация за дейности на неправителствени организации и донори, както и други материали и доклади, в области от интерес на ACET и ФАР.

Един от големите портали за донори и неправителствени организации (online marketplace): <https://www.fundsforngospro.com/> предлага информация за донори и проекти, които те финансират. Порталът публикува и покани за предложения, например: <https://www.fundsforngos.org/latest-funds-for-ngos/world-bank-announces-gpfd-call-for-proposals/>.

Препоръка

ACET и ФАР могат да се регистрират в информационните портали, за да получават актуална информация за донорите и проектите, които финансират. Тяхното участие в дигиталното гражданско общество - digital civil society, така определено от GrantCraft, е важно за тяхното позициониране в обществото и форматиране на услугите, които развиват и предлагат.

Портали за набиране на проектни средства

В Интернет пространството има множество портали за набиране на средства за проектно финансиране. Един от тях е <https://www.globalgiving.org>, чиито условия за участие са напълно постижими: <https://www.fundsforngos.org/social-entrepreneurship-2/globalgiving-an-online-fundraising-platform-for-social-entrepreneurs-nonprofits/>. Междувременно в този портал са финансирани проекти на неправителствени организации от България, например проект <https://www.globalgiving.org/projects/teach-life-skills-to-children-without-parents/> на фондация „Стъпка за България“.

Базираната в Ню Йорк King Baudouin Foundation United States (KBFUS) <http://www.kbfus.org/> дава възможност американските донори (частни лица и корпорации) да подкрепят базирани в Европа и Африка неправителствени организации по ефикасен и данъчно оптимизиран начин. Привличането на дарения става посредством American Friends Funds <http://www.kbfus.org/our-services/services-for-nonprofits/american-friends-funds/>. Това е гъвкав инструмент, който спестява време и оперативни разходи (счетоводно и данъчно администриране, учредяване) като позволява на организацията да набира средства посредством рентабилна структура носеща нейното име. За повече информация http://www.kbfus.org/wp-content/uploads/2015/02/EUR-AFR_american-friends-funds.pdf. Този канал за набиране на дарения се използва активно от британския център Freedom for Torture <http://www.freedomfromtorture.org/get-involved/8736>.

Препоръка

Включването в международни портали за набиране на проектни средства е по-ефективно, тъй като достига до по-голяма аудитория и може да разчита на посветеността и репутацията на портала. В България има развити портали за

дарителство, например: <https://dmsbg.com/>, но там организациите са слабо представени, а и порталът е „превзет“ от благотворителни акции за лечение.

Фондации и агенции

Някои от най-големите фондации в Европа, <https://www.fundsforngos.org/article-contributions/top-ten-wealthiest-european-foundations/>, са активни в региона на Балканите:

- <http://www.bosch-stiftung.de/>; и
- <https://www.sigrid-rausing-trust.org/>.

В общият случай те финансират големи и международни организации, които от своя страна реализират локални проекти в рамките на своите цели и мандат.

Има фондации и агенции, които пряко финансират малки неправителствени организации, например: <https://www.fundsforngos.org/featured-articles/list-foundations-provide-small-grants-ngos/>, но са фокусирани върху конкретни области като иновации в хуманитарната област: <http://www.elrha.org/hif/funding/core-grants/>.

Една от големите международни организации на донори, която е активна в България, е Oak Foundation, <http://www.oakfnd.org/>. Тя финансира големи проекти преимуществено в областта на превенцията на насилието над деца. Тези проекти се изпълняват от местни организации с много широка обществена и институционална представителност.

Доброволният фонд на ООН за жертвите на изтезания <http://www.ohchr.org/EN/Issues/Torture/UNVFT/Pages/WhattheFundis.aspx> е универсалният инструмент на ООН и ОНЧР за предоставяне на пряка помощ и лечение на физическите и психологическите последици на жертвите на изтезание. Фондът отпуска средства със среден годишен размер от USD 30,000 – USD 40,000 по различни проекти на гражданското общество, които осигуряват медицинска, психологическа, правна помощ на жертвите на изтезания. Грантовете през 2015 г. обхващат широк кръг от дейности и организации, пълния списък може да се изтегли оттук <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Torture/UNVFT/ListOfGrantees2016.pdf>. Насоките за кандидати по проекти касаещи жертви на изтезания са поместени на http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Torture/UNVFT/UNVFTGuidelines_en.pdf. Също така на уеб сайта на фонда е поместен неактуализиран списък от допълнителни донори финансиращи неправителствени организации финансиращи проекти в областта на жертвите на изтезания <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/UNVFTListDonors11.2007.pdf>.

Препоръка

Директният достъп до фондации е възможен в два формата:

- Участие в консорциум с други неправителствени организации при изпълнението на голям проект; и
- Пряк, личен контакт с фондация, която има цели съвпадащи с проектите на АСЕТ и ФАР.

Организации на донори в Европа

ARIADNE, <http://www.riadne-network.eu/what-we-do/>, е представителна организация на дарители и професионалисти във фондации, работещи в областта на човешките права. Няма данни български донори или техни организации да членуват в ARIADNE. Организацията публикува регулярно обобщени данни за финансирането на проекти в областта на човешките права.

Правото на живот без насилие (freedom from violence) е на четвърто място по финансиране в световен мащаб, според доклад на Foundation Center, http://foundationcenter.org/gainknowledge/research/pdf/humanrights2015_highlights.pdf. От своя страна свободата от

изтезание и унижително отношение (freedom from torture and degrading treatment) е водещата област на финансирани проекти в този домейн.

Нашият регион е от особен интерес за донорите, но в момента България се конкурира със страните от Западните Балкани, чиито социални проблеми са на дневен ред. Редица донорски инициативи са ограничени само за бенефициенти от района на Западните Балкани.

Инициативите на NEF, Network of European Foundations, <http://www.nef-europe.org/>, на една от която бенефициент е ФАР – the European Programme for Integration and Migration, EPIM, <http://www.epim.info/epims-mission-statement/>, биха били добра възможност за финансиране на проекти в областта на социалното включване и други области от общ интерес.

Сътрудничества

Членствата на ACET в IRCT, <http://www.irct.org/> и EURONET, <http://european-network.org/> предоставят възможности за кооперации съвместно с останалите членове на тези организации. Един добър пример за това е съвместен проект на Dignity, Danish Institute against torture съвместно с две румънски неправителствени организации: MRCT Craiova, <http://icarmed.ro/wp/> и ICAR Foundation, <http://www.icarfoundation.ro/en/>. Кратко описание на проекта е представено на страницата на Dignity: <https://dignityinstitute.org/what-we-do/rehabilitation/projects/further-development-of-interdisciplinary-care-and-assistance-to-romanians-and-exiles/>.